

Dawn Bowden AC
Cadeirydd, Pwyllgor ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad

29 Ionawr 2020

Annwyl Dawn,

Goblygiadau posibl i bwyllgorau yn sgil newid maint y Cynulliad

Diolch i chi am eich **llythyr ar 16 Rhagfyr 2019** yn gofyn am farn y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar y goblygiadau posibl i bwyllgorau'r Cynulliad yn sgil unrhyw newid ym maint y Cynulliad. Fel aelod o'n Pwyllgor, rydych yn ymwybodol ein bod wedi trafod y mater hwn yn ystod ein **cyfarfod ar 16 Ionawr 2020**. At ddibenion y cofnod, rwy'n nodi nad ydych wedi cyfrannu at y safbwyntiau a fynegir yn y llythyr hwn o ystyried eich rôl fel Cadeirydd y Pwyllgor ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad.

Ymhellach i'n trafodaethau, hoffem dynnu sylw at y pwyntiau canlynol mewn ymateb i'r cwestiynau y gwnaethoch eu gofyn:

▪ **Y cynnydd ym mhwerau'r Cynulliad**

Er y cynnydd sylweddol ym mhwerau deddfwriaethol ac ariannol y Cynulliad dros yr 20 mlynedd diwethaf, ni chafwyd cynnydd cyfatebol yn nifer Aelodau'r Cynulliad. Credwn fod hyn wedi ein gadael yn brin o ran ein capasiti i ddwyn y llywodraeth i gyfrif, yn enwedig ar ôl tynnu nifer y deiliaid swyddi (e.e. Gweinidogion Cymru/Llywyddion) o gyfanswm nifer yr ACau sydd ar gael i gymryd rhan mewn pwyllgorau.

Gyda chyflwyno rhagor o bwerau deddfwriaethol a phwerau cyllidol yn ddiweddar, mae ein cyfrifoldebau fel pwyllgorau wedi cynyddu'n unol â hynny. Serch hynny, mae aelodaeth ein Pwyllgorau yn llai nag erioed. Er nad ydym o anghenraid yn credu bod cysylltiad rhwng maint pwyllgor a'i effeithiolrwydd, mae ein haelodaeth bresennol o chwech—ochr yn ochr â'r heriau pellach y sonnir amdanynt ar y dudalen nesaf—wir yn ymestyn ein hadnoddau wrth inni geisio gwneud cyfiawnder â'r meysydd sydd o fewn ein cylch gwaith wrth gyflawni ein cyfrifoldebau ehangach fel ACau.

▪ **Aelodaeth o fwy nag un Pwyllgor**

Mae holl aelodau'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg naill ai'n eistedd ar o leiaf un Pwyllgor Cynulliad arall, neu'n cadeirio Pwyllgor arall. Mae hyn yn wahanol i nifer o ddeddfwrfeydd eraill, lle mae disgwyl i seneddwyr eistedd ar ddim mwy nag un Pwyllgor.

Gan ein bod yn aelodau o fwy nag un pwyllgor, mae hyn yn cyfyngu ar ein amser a'n capasiti i ddatblygu gwybodaeth arbenigol a manwl o'n meysydd gwaith. Er gwaethaf ein hymdrechion gorau, gall hyn arwain at graffu mwy arwynebol nag y byddem fel arall yn gobeithio ei wneud, a gall amharu ar ein gallu i fynd ar drywydd meysydd penodol o arbenigedd.

O fod yn aelodau o fwy nag un pwyllgor, gall hyn hefyd arwain at ddibynnu mwy ar gefnogaeth a ddarperir gan staff cymorth y Comisiwn a staff cymorth Aelodau'r Cynulliad, oherwydd y diffyg amser i ni wneud ein gwaith paratoi a/neu ddilydol ein hunain. Fodd bynnag, pe bai'r Cynulliad yn penderfynu cynyddu ei faint yn y pen draw, byddem yn pwysleisio'r angen i ofalu rhag:

- defnyddio gormod ar y capasiti ychwanegol hwnnw trwy orlenwi rhaglenni gwaith;
- unrhyw gynnydd yn arbenigedd Aelodau gan greu awydd na ellir ei fodloni i gael rhagor o wybodaeth a chefnogaeth gan eraill.

▪ **Capasiti pwyllgorau i gwmpasu pob maes yn ein cylch gwaith**

O fewn cyfyngiad maint presennol y Cynulliad, er mwyn gallu dwyn y llywodraeth i gyfrif ar draws yr holl feysydd a swyddogaethau y mae ganddo gyfrifoldeb amdanynt, mae gan sawl pwyllgor gylch gwaith ehangach na phwyllgorau cyfatebol mewn seneddau eraill. Rydym yn gwbl grediniol bod rôl bwysig i gael pwyllgor sy'n benodol ar gyfer plant a phobl ifanc, ond mae ehangder y meysydd yr ydym yn gyfrifol am graffu arnynt yn cyflwyno heriau'n rheolaidd.

Cynigir inni fynd ar drywydd syniadau ar gyfer ymchwiliadau a darnau pwysig o waith yn gyson. Er ein bod yn cydnabod bod y galw bob amser yn debygol o ymestyn ein capasiti, yn ystod y Cynulliad hwn, bu nifer o feysydd y byddem wedi hoffi mynd ar eu trywydd pe bai mwy o amser a chapasiti gennym i wneud ein gwaith pwyllgor ochr yn ochr â'n cyfrifoldebau ehangach fel Aelodau'r Cynulliad.

At hynny, er ein bod yn cydnabod y buddion gwerthfawr iawn a all fod ynghlwm wrth y model cyfredol o gyfrifoldeb deuol am graffu deddfwriaethol a chraffu ar bolisi o ran defnyddio gwybodaeth am bynciau penodol, mae cydbwysu'r ddau yn her sylweddol. Gydag amserlenni deddfwriaethol yn aml yn anrhagweladwy ar y naill law, ond ar y llaw arall yn ddarostyngedig i derfynau amser cadarn sydd y tu hwnt i reolaeth y Pwyllgor, gall atgyfeirio Bil at ddibenion craffu amharu'n sylweddol ar ein rhaglen waith ehangach.

Er ei bod yn bosibl mai symptom o'n model pwyllgorau yw hyn yn hytrach na'n maint, gyda llai na 45 o Aelodau ar gael i eistedd ar bwyllgorau sy'n cwmpasu'r fath amrywiaeth o feysydd a chyfrifoldebau, credwn y byddwn yn wynebu'r un her o ran ein capasiti yn y pen draw - waeth beth fo'r system bwyllgorau a fabwysiadwn.

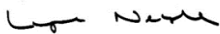
- **Capasiti i ymgysylltu â'r cyhoedd yn ystyrion**

Dylai ymgysylltu â'r cyhoedd fod yn rhan allweddol o'n gwaith fel pwyllgorau, ac fel Aelodau Cynulliad unigol. Er ein bod yn ymdrechu i fabwysiadu dulliau arloesol i wneud y mwyaf o'n gallu i ymgysylltu â phobl Cymru, credwn fod cyswllt wyneb yn wyneb yn aml yn angenrheidiol. Credwn fod ein maint, ar brydiau, wedi rhwystro ein gallu i ledaenu'r gwaith hwn rhyngom, ac i deithio i bob cwr o Gymru i ofyn i'n dinasyddion gyfrannu at waith ein pwyllgor.

- **Y cydbwysedd cymharol rhwng y cyfarfod llawn ac amser pwyllgorau**

Rydym yn cydnabod hyd yn oed os penderfynir cynyddu maint y Cynulliad, mae'n annhebygol y bydd unrhyw newidiadau yn dod i rym yn ystod y Cynulliad nesaf. O'r herwydd, credwn y dylid ystyried rhaniad amser ffurfiol y Cynulliad rhwng y cyfarfod llawn a busnes pwyllgorau er mwyn sicrhau y gwneir y defnydd gorau posibl o'r 60 Aelod Cynulliad sydd gennym.

Yn gywir,

Lynne Neagle AC
Cadeirydd

